

De situatie in Iran is in de afgelopen maanden uitgegroeid tot wereldnieuws. De situatie vereist urgent en effectief handelen vanuit de internationale gemeenschap, wat tot nu toe grotendeels is uitgebleven. Sinds de revolutie in 1979 heeft het beleid van het Westen zich gebaseerd op toenadering en dialoog. Constructieve dialoogvoering was wellicht het doel van dit beleid, maar helaas heeft dit geresulteerd in een patroon van straffeloosheid.

De dood van de 22-jarige Jina Mahsa Amini was slechts een katalysator voor de huidige golf van protesten. Ook in 1999, 2009, 2017, 2019 en 2020 hebben we dergelijke protestgolven aanschouwd, echter op minder langdurige schaal. De huidige situatie doet denken aan de zomer van 1988, ten tijde waarvan 30.000 politieke gevangenen werden geëxecuteerd binnen een tijdspanne van 3 maanden. De huidige president van Iran, Ebrahim Reisi, was toen een van de opperrechters in de zogenoemde 'commissie des doods' die verantwoordelijk was voor de uitvoering van deze executies. De straffeloosheid die het regime van Iran toen heeft mogen ervaren, heeft er mede toe geleid dat het regime ook in deze huidige situatie zich vrij voelt om met harde hand op te treden en ongelimiteerd executies uit te voeren. Daar waar wij helaas niet de tijd terug kunnen draaien, moeten we nu leren van het verleden en een andere aanpak inzetten.

Executies van politieke gevangenen zijn aan de orde van de dag met als doel het creëren van een afschrikkende effect. Juist door het executeren van veelal jonge mensen. Een aantal van deze executies zijn wereldnieuws geworden, maar wij krijgen signalen dat er achter gesloten deuren al tientallen hebben plaatsgevonden. Desondanks blijven de protesten doorgaan. De ernst en urgentie van deze situatie laat geen ruimte over om af te wachten op moeizame en langdurige beslissingsprocessen in de EU. Actie in Europees verband is cruciaal, maar parallel hieraan kan er ook nationaal op sterkere actie worden overgegaan.

In tegenstelling tot de Jasmijnrevolutie in Tunesië waar Ben Ali al na tien dagen protest aftrad, zal het regime in Iran niet zelf aftreden. Dit komt door twee pijlers waar de macht van het regime op leunt. Allereerst de onderdrukking van het Iraanse volk, wat al speelt sinds de tijd van de Shah. Met de overgang van een dictatoriale monarchie naar een dictatoriale theocratie in 1979 werd deze onderdrukking geïntensiveerd. Desondanks heeft het Iraanse volk meermaals tijdens grootschalige protesten onder het huidige regime, zoals in 1999, 2009, 2017, 2019 en 2020, geprobeerd hier verandering in te brengen. Tot aan 2009 heerste er nog een geloof in hervorming. Dit sentiment heeft al in 2017 een zichtbaar radicale omwenteling gemaakt naar de eis van de val van het volledige regime en al zijn apparaten. Een andere levenslijn van het regime in Iran is de export van geweld binnen de MENA-regio als staatssponsor van terreur. Het regime sticht, financiert en ondersteunt proxy-militias in Irak, Syrië, Libanon en Jemen.

Al 43 jaar voeren vrije, democratische Westerse landen dialoog met het regime van Iran onder het mom van handel en het stoppen van nucleaire ontwikkeling, en zodoende het verbeteren van mensenrechten in Iran. Vier decennia zonder verbetering, en zelfs verslechtering, hebben laten zien dat dit beleid heeft gefaald. Iraniërs binnen en buiten de grenzen van Iran roepen daarom collectief op tot maximale druk op het Iraanse regime. Helaas is dit de enige taal die dit regime verstaat en die ervoor kan zorgen dat de executies en de harde hand waarmee nu opgetreden wordt verzachten. Juist omdat het voor een deel afhankelijk is van zijn banden met Westerse democratieën. Het effect van maximale druk en de impact die Nederland en andere Europese landen hiermee kunnen maken, is groter dan wat men in Nederland verwacht. Daarom de volgende aanbevelingen, in lijn met de geluiden die uit de Iraanse gemeenschap komen:

(1) Plaats de Islamitische Revolutionaire Garde (IRGC) en de Iraanse intelligentedienst (MOIS) zo spoedig mogelijk op de nationale sanctielijst voor terrorisme en blijf in Europees verband pleiten voor plaatsing van de IRGC en de MOIS op de Europese terroristenlijst. De IRGC is een van de grootste apparaten van het regime in Iran dat verantwoordelijk is voor zowel de onderdrukking van het Iraanse volk als voor het verspreiden van terreur in de MENA-regio, en zelfs terreur op Europese en Nederlands grond. De MOIS is het fundament op basis waarvan de IRGC kan opereren en waardoor espionage en witwaspraktijken in Westerse landen mogelijk worden gemaakt.

(2) Sluit de ambassade van Iran en stuur de diplomaten van het Iraanse regime terug naar Iran. De ambassades van het regime dienen als centrale vanuit waar witwaspraktijken, intimidatie en terreur gefaciliteerd worden, door agenten verbonden aan de MOIS en IRGC die daar actief zijn. Zo zijn er in 2015 en 2017 al twee Iraanse Nederlanders geliquideerd, Ali Motamed en Ahmed Mola Nissi, en heeft er een aanslag plaatsgevonden in 2020 die het slachtoffer heeft overleefd. In 2020 is een Iraanse diplomaat, werkzaam in Wenen, genaamd Assadollah Assadi veroordeeld voor het plannen van een bomaanslag op een bijeenkomst van een Iraanse oppositiegroep in Parijs. Op deze bijeenkomst waren ook honderden Iraanse Nederlanders aanwezig. Assadi bleek in werkelijkheid de Europese bureauchief van de MOIS. Tijdens een huis- en auto-doorzoeking door de Duitse en Belgische politie zijn in de eigendommen van bovengenoemde diplomaat de adressen van 289 Europese personen en bedrijven gevonden uit 11 Europese lidstaten (waaronder Nederland), die op structurele basis geld ontvingen van het MOIS om deel te nemen aan witwasconstructies, espionage en desinformatie-campagnes. Dit zijn slechts de banden die 1 diplomaat in 1 Europees land had, de totale proporties van deze constructie zijn nog veel groter. De Tweede Kamer is voorstander van het sanctioneren van personen verbonden aan de IRGC en het MOIS en het bevriezen van hun tegoeden, echter zal dit onmogelijk blijven zolang de Iraanse ambassade en daarmee de MOIS en de IRGC vrij mag opereren. Bovengenoemde acties zullen niet alleen direct bijdragen aan de nationale veiligheid, maar ook een effectief signaal zijn naar het regime in Iran dat Nederland niet langer de wandaden van het regime tolereert.

(3) Tevens moeten er **meer** persoonsgebonden sancties komen voor zij die op het hoogste niveau verantwoordelijk zijn voor het gewelddadig neerslaan van de protesten, waaronder in ieder geval de hoogste geestelijke leider Ali Khamenei en president Ebrahim Raisi. Hierbij is het belangrijk om verder onderzoek te doen om te identificeren via welke geldstromen in o.a. Europa deze tegoeden lopen en welke personen hierbij betrokken zijn. Aanbeveling 1 en 2 spelen hier een grote rol bij.

(4) Tot slot moeten de diplomatieke en economische banden met het regime in Iran worden verbroken. Hieronder valt ook onderhandelingen voor de herziening van de Joint Comprehensive Plan of Action. De afgelopen 43 jaar hebben helaas laten zien dat dialoog met het Iraanse regime tot geen resultaat leidt. De JCPOA vormt momenteel een groot pijnpunt voor het Iraanse regime en zij hebben deze deal harder nodig dan andersom. De internationale gemeenschap kan terugvallen op zes VN-Veiligheidsraad resoluties die van kracht waren voor het sluiten van de JCPOA (resolutie 1696, 1737, 1747, 1803, 1835 en 1929). De specifieke effecten hiervan zijn onder andere het herstel van het verlopen VN-wapenembargo dat landen onder andere verbod gevechtswapens aan Iran te leveren, verkopen of over te dragen.